

732.-

Krajiške imovne općine.

— Savremena opomena. —

NAPISALI

MILE MASLEK,

nadšumarnik i upravitelj brodske imovne općine.

i

JOVO METLAŠ,

nadšumarnik i upravitelj petrovaradinske imovne općine.

U MITROVICI

Štamparija Miroslava Spaića

1911.

731.-

Šumac

Krajiške imovne općine.

— Savremena opomena. —

NAPISALI

MILE MASLEK,

nadšumarnik i upravitelj brodske imovne općine.

i

JOVO METLAŠ,

nadšumarnik i upravitelj petrovaradinske imovne općine.

U MITROVICI

Štamparija Miroslava Spaića

1911.

Krajiške imovne općine.

— Savremena opomena. —

NAPISALI

MILE MASLEK,

nadšumarnik i upravitelj brodske imovne općine.

i

JOVO METLAŠ,

nadšumarnik i upravitelj petrovaradinske imovne općine.

U MITROVICI

Štamparija Miroslava Spaića

1911.

Vrlo se često u razgovorima, na političkim sastancima, u javnim glasilima, a u najnovije doba i u saboru iznose pogrešna mišljenja i tvrdnje o imovnim općinama i njihovoj upravi, a da i ne govorimo o članovima imovnih općina ili kako ih obično, ali pogrešno „pravoužitnicima“ nazivamo, koji — ako im se ne ispune sve pa makar i neostvarive želje — napadaju imovnu općinu, smatrajući, da ih je ona prikratila u njihovim pravima.

Danas se sa mnogih strana čuju prigovori, da narod od imovnih općina nema nikakove koristi, i prema tome da imovne općine ne ispunjavaju svoj zadatak, te se od njih mnogo toga traži, a malo se tko zapitao, koliki je imetak ili šumsko gospodarstvo imovnih općina i koliki prihod može davati taj imetak u najboljem slučaju, te mogu li se s tim prihodom podmiriti sve potrebe pravoužitnika i udovoljiti svim njihovim zahtjevima.

Mnogi napadaju na sistem gospodarstva kod imovnih općina, a nisu im poznata ni najprimitivnija pravila šumarske nauke.

Postanak ovakovih tvrdnja i nazora daje se razumjeti, kada se uzme u obzir, da pojedini pravoužitnici imovnih općina polazeći sa svog ličnog i sebičnog stajališta očekuju i traže od

imovne općine mnogo više, nego što im je ona kadra dati, a tome je opet uzrok sve to veća potreba na drvima i urodjena čežnja našeg seljaka za šumom, a kod mnogoga bogme i njegovo nerazumno gospodarenje u opće, a sa drvom naročito, te konačno i to, što se pojedinac ne brine, hoće li se oštetiti interesi drugih suvlastnika tim, ako se udovolji svim njegovim željama.

Pod pritiskom ovakovih svakovrsnih a vrlo često i nepromišljenih zahtjeva članova imovnih općina, ne može često puta šumsko gospodarstvo ići svojim normalnim putevima, nego radi časovitih i prividnih koristi kreće na stramputicu, a po prirodnim zakonima mora to imati za gospodarstvo, dakle i za same pravoužitnike, štetnih posljedica.

Pogrešni nazori o imovnim općinama došli su u najnovije doba do izražaja i u našem saboru, odakle će se, podkrijepljeni autoritetom narodnog predstavnništva, u javnosti još više raširiti i učvrstiti i tako mogu postati općim javnim mnijenjem. Ovo je vrlo važno konstatovati, jer nema sumnje, da će javno mnijenje biti od uticaja na reorganizaciju imovnih općina, koja će se danas sutra morati provesti zakonodavnim putem.

Vrlo je važno dakle, da se mišljenja o imovnim općinama, u koliko su pogrešna isprave i da se stvori zdravo i pravedno javno mnijenje, koje neće kočiti racionalno šumsko gospodarenje, nego će ga potpomagati i tim doprinjeti, da se gospodarstvo imovnih općina unapredi nepo-

sredno na korist njezinih članova, a posredno na korist cijele zemlje.

Važnost ovoga tim je veća, što se u šumarstvu počinjene pogreške ne mogu popraviti često puta ni kroz više decenija, a katkad treba za to više nego i jedno stoljeće, dočim se pro-uzrokovana materijalna šteta ne da nikađa više nadoknaditi.

Ne trebamo ići u Grčku, Spanjolsku i druge zemlje i slušati njihove jadikovke za opustošenim šumama, jer te jade imamo i kod kuće, u našem Primorjü i Dalmaciji.

Tko iole sa narodom i za njega misli i osjeća, mora mu srce zepsti, gledajući one mnoge hiljade jutara golog kraša, koje tjera narod sa djedovskog ognjišta, da si u tudjini privrijedi komad hljeba.

Ovaka ili slična sudbina mogla bi postići i druge krajeve, ako se ne bude oprezno i pametno radilo.

Mislimo dakle, da je savremeno i patrio-
tično, ako upozorimo našu javnost, da je vrlo opasan put, kojim se danas pošlo, pa smo radi toga odlučiti da u krupnijim potezima objasnimo, kako su imovne općine postale, što je njihova svrha i zadaća i u koliko su one toj zadaći do sada udovoljile, te konačno, da se osvrnemo na tužbe radi uprave i gospodarenja u imovnim općinama.

štetu su svake ekonomije. Time nismo mislili, da bi kontrolu trebalo ograničiti, što više, kontrola neka je čim strožija, ali neka bude stručna i stvarna, a ne šablonska i birokratska. Uprava i administracija organizmi su, koji moraju živiti prema prilikama i vremenu, ne smiju se dakle previše sputavati zakonskim odredbama na mnogo godina u naprijed. Naročito je kod imovnih općina komplicirana, a uz to ipak nespretna blagajnička manipulacija. Knjige, kako ih je zakon još prije 30 godina propisao, moraju se voditi još i danas, premda su nepraktične. Uz to blagajna veže upravu, što je sasvim nepotrebno, te bi se blagajničko poslovanje moralo sasvim razlučiti od uprave.

Isto je tako blagajnička kontrola od strane računarskog ureda kr. zemaljske vlade šablonska i do skrajnosti birokratska. Ta kontrola proizvodi, da se kod imovnih općina mora bez potrebe trošiti mnogo radne snage, a to bi se dalo postići jednostavnije i jeftinije.

I disciplinarne su odredbe za činovnike i službenike nesavremene i neshodne. Tu ne presudjuju u prvoj instanciji disciplinarni senati, nego pojedinci i to nestrukovnjaci, jer šumarima nije data nikakova ingerencija čak ni u disciplinarnom postupku proti lugarima.

Mi smo ovdje samo letično nabacili nekoje misli u pogledu promjene pojedinih zakonskih ustanova, koje se tiču imovnih općina, jer ovim retcima nije bila svrha iznositi konkretne predloge za te promjene. Dodje li međutim na dnevni red i pitanje o tim promjenama, iznijet ćemo svoja

mišljenja sistematski, opširnije i sasvim stvarno na temelju dugogodišnjeg iskustva, koje smo stekli u službi imovnih općina. Za sada završujemo u potpunom uvjerenju, da smo upozoravajući na opasnost puta, kojim se je danas pošlo u pogledu imovnih općina, ispunili svoju patriotsku dužnost.

Budu li se međjutim prilike ipak tako razvijale, da gurnu ogromna gospodarstva imovnih općina na nizbrdicu, na kojoj se ne da više tako lako zaustaviti, ne će se moći predbacivati činovništvu imovnih općina, da nije vršilo svoju dužnost.

Vrijeme će pokazati, da imamo potpuno pravo.

